7/2065

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn.Güldal AKŞİT)

SAYI : B.02.0.007/00. 567 30../03./**2004**
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: 15.03.2004 tarih ve 16488 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile Bursa Milletvekili Sayın Kemal DEMİREL'e ait Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Güldal AKŞİT
Devlet Bakanı

Ek: 2 Yazı (2 nüsha)

7/2065

Bursa Milletvekili Kemal Demirel'in Down Sendromlu ve Zihinsel Engelli Çocukların Sorunlarının Çözümüne İlişkin Vermiş olduğu Soru Önergesine İlişkin Cevaplar

1. Özel eğitimin temel ilkelerinden olan "Özel eğitime erken başlamak esastır" ilkesinden hareketle ülkemizde down sendromlu ve diğer özürlü çocukların tıbbi tanısı hastanelerde yapılmakta ve tıbbi tanılaması yapılan özürlü çocuklar özür ve özelliklerine uygun eğitim alabilmeleri için eğitsel tanılama yapılmak üzere Rehberlik Araştırma Merkezlerine ve Özel Eğitim Merkezlerine yönlendirilmektedirler. Erken çocukluk dönemi eğitimde ve okul öncesi eğitimde down sendromlu ve diğer özel eğitim gerektiren çocukların tıbbi tanılamalarına ilişkin veriler sağlık kurulu raporu vermeye yetkili hastanelerde bulunmakta, eğitime başlama yaşları ile ilgili veriler Rehberlik araştırma merkezlerinde, Özel özel eğitim rehabilitasyon merkezlerinde bulunmaktadır. Ancak konuyla ilgili ve özel eğitim gerektiren çocukların durumlarına ilişkin bilgi ve veriler Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünde İstatistik Şubesi Müdürlüğü'nde bulunmaktadır. Ayrıca Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı ve Veri Değerlendirme Dokümantasyon Şubesi Müdürlüğü kurulmuş olup özel eğitim gerektiren çocukların tıbbi tanılaması ve erken eğitime başlama yaşının tespiti amacıyla Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Emekli Sandığı ve Sosyal Sigortalar Kurumu verileri toplanarak detaylı istatistiksel değerlendirmeler yapılacaktır.
Milli Eğitim Yasasına göre (Tevhid-i Tedrisat) eğitim yaşı 3-18 yaşlar arasındadır. 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre özürlüler için eğitim tanılandığı anda başlamalıdır. Tanılamanın her zaman ümit edilen şekilde doğumdan hemen sonra yapılması durumunda 3 yaşına kadar herhangi bir eğitim hizmeti almaları mümkün olmamalıdır. Bu nedenle Özürlüler İdaresi Başkanlığı Olarak "Erken Müdahale (Early Intervention)" Hizmetinin sağlanması amacıyla bir çalışma planlanmıştır.
Literatürde "Early Intervention" olarak geçen hizmetin karşılığı şudur: Bebekler ve 3 yaşa kadar olan risk altındaki ve gelişimsel gerilik sinyalleri veren çocuklar için sağlanan özelleştirilmiş hizmetlerdir. Hizmetler, bebeğin durumunda etkileri en az düzeye indirmek için planlanan etkileşimlerle temel yeteneklerinin sürekli gelişimini sağlamaktır. Literatürde Erken Müdahale (Early Intervention) 0-8, 0-5, veya 0-3 yaş dönemi olarak ele alınabilmektedir. Ülkemizde bu dönemin okula başlama yaşı olan 6 yaşa kadar kabul edilmesinin uygun olduğu düşünülmektedir. 0-6 yaş döneminde bu hizmetlerin verilmesi için bir model geliştirme çalışması hususunda önümüzdeki günlerde ilgili kurumların yetkilileri ile görüşülerek değerlendirilecektir.
Ayrıca down sendromunun mevcut olmasına rağmen erken tanı olanakları ve erken dönemde başlanan rehabilitasyon çalışmalarının önemi toplumun tamamı tarafından yeterince bilinmemektedir. Bu nedenle Özürlüler İdaresi Başkanlığı olarak toplumun bilgilendirilmesi, bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalarımız sürmekte, bu alanda tüm toplum kesimini içine alan çalışmalar yapılması planlanmaktadır.

2. Başkanlığımız tarafından özürlülere verilen sağlık raporlarındaki karmaşayı gidermek, özürlüleri mağdur eden noktaları düzelmek amacıyla ilgili yönetmelikte değişiklik yapılmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır.
Özürlülerin sağlık raporlarının alınması ve yenilenmesinin kolaylaştırılması ve mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla Sağlık Bakanlığı ile iletişim ve işbirliğimiz

sürmektedir. Bu konuda yapılan düzenlemeleri takip etmekte ve önerilerde bulunmaktayız.

3. 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtildiği gibi Down sendromlu kişilere özürlülere tanınan hak ve hizmetlerden yararlanma amacıyla kullanılmak üzere Başkanlığımızca hazırlanan Özürlüler Kimlik Kartı verilmektedir.

4. Özürlü bireylerin yaşadıkları sağlık sorunlarının çözümünde karşılaştıkları sorunları gidermek amacıyla Sağlık Bakanlığı'nın özürlülere yönelik yaptığı veya planladığı hizmetleri yakından takip etmekte ve önerilerde bulunmaktayız.

5. 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 28. Maddesinin (d) fıkrası gereğince askerliğe elverişli olmayanların askerlikten muaf tutulacağı hükmü yer almaktadır.

6. Ülkemizde özürlü bireylerin ebeveynlerinin vefatı halinde bakım sorumluluğunu yerine getiren kurum Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'dür. Ayrıca bu konuya ilişkin olarak, 1998 yılında Özürlüler İdaresi Başkanlığı ile özel sigorta şirketlerinin katılımıyla düzenlenmiş olan "Ben Ölünce O'na Kim Bakacak?" konulu toplantıda, özürlü bireylerin ailelerini kaybetmesi durumunda nasıl bu bakım sigortası oluşturulabileceği tartışılmıştır. Bunun yanı sıra hayatını başkasının yardım ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede düşkün oldukları sağlık kurulu raporu ile tespit edilenlerden resmi veya özel bakım merkezlerine gönderilenler ile evde bakımı sağlananların bakım giderlerinin sosyal güvenlik kapsamına alınması, sosyal güvenlik kapsamında bulunmayanların bakım yardımlarının İçişleri Bakanlığı tarafından karşılanması konusunda Başkanlığımızca çalışmaların sürdürülen "Özürlüler Yasası" taslağında hükümler bulunmaktadır.

7. 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik sigortası hizmetlerinden yararlanabilmek için hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 3 yıl içinde; son 120 günü süreklı çalışmış, kendi istek ve kusuru olmaksızın işini kaybetmiş olanlardan: 600 gün çalışmış sigortalılar 180 gün, 900 gün çalışmış sigortalılar 240 gün, 1080 gün çalışmış sigortalılar 300 gün süre ile:

- İşsizlik ödeneğinden,
- Sağlık sigortası ödeneğinden,
- Danışmanlık ve işe yerleştirme hizmetlerinden,
- Mesleki eğitim hizmetlerinden yararlanabilmektedirler.

Bunun için, hizmet akdinin sona erdiği tarihi izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde işten ayrılma bildirgesi ile birlikte Türkiye İş Kurumu ünitelerine başvurmak gerekmektedir.

Söz konusu kanunda özürlülerle ilgili ayrı bir hüküm bulunmamaktadır. Yukarıda belirtilen şartlara durumu uyan özürlüler de bu kanun hükümlerinden yararlanabilmektedir.

8. Down Sendromlu ve diğer özel eğitim gerektiren çocuklara bakmakla yükümlü ebeveynlerden Bağkurlu ve Yeşil Kart sahibi olanların özürlü çocuklarının eğitim, tedavi ve rehabilitasyon giderlerinin karşılanması için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Sekreterliğinde gerekli çalışmalar yürütülmektedir. Bilindiği gibi Emekli Sandığına ve Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olanlar ile bunların bakmakla yükümlü oldukları aile bireylerine resmi ve özel, özel eğitim merkezlerine gönderilenlerin her yıl Bütçe

Uygulama Tebliğinde belirtilen esas ve miktarlarda eğitim ve gelişim yardımı yapılmaktadır.
Bu yardımlar yasa olarak BAĞ-KUR kapsamında bulunanlara yapılmamaktadır. Hazırlıkları tamamlanan özürlüler yasası tasarısı taslağında; Sosyal Sigortalar Kurumu ve Emekli Sandığı kapsamında bulunanlara halen yapılmakta olan eğitim ve gelişim yardımının BAĞ-KUR kapsamında olanlara ve hiçbir sosyal güvencesi bulunmayanlara da sağlanması hususu yer almaktadır.

9. Ülkemizde eğitim ve öğretim işleri yasa ve yönetmelikler gereğince Milli Eğitim Bakanlığı'nın görev ve sorumluluğundadır. 18.08.1997 tarihinde çıkarılan 4306 sayılı yasa ile tüm yurtta sekiz yıllık zorunlu ilköğretim uygulaması başlatılmıştır. Böylece ilkokul ve ortaokul kademeleri birleştirilerek tek tip bir eğitim programı oluşturulmuştur. Zorunlu ilköğretim uygulamasının özel eğitim okullarındaki öğrencileri ve kaynaştırma ortamına toplum içinde daha iyi ilişkiler kurmaları için yerleştirilen down sendromlu ve diğer özel eğitim gerektiren öğrencileri, olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Kaynaştırma ortamında eğitimin gerekli altyapılar sağlanmadan uygulanmayacağından hareketle sekiz yıllık zorunlu eğitimle derslikteki öğrenci sayısının artması, eğitim materyali ve personel yokluğu veya yetersizliği özel eğitim gerektiren öğrencilerin güçlük yaşamalarında önemli birer engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizdeki yasalar ve yönetmelik gereğince, uygun eğitim almak her down sendromlu ve özel eğitim gerektiren diğer çocukların en temel hakkıdır. Down sendromlu/zihinsel engelli öğrenciler gerekli düzenlemeler yapılarak, destek eğitim hizmetleri ve eğitim araç gereçleri sağlanarak normal eğitim veren okullara devam edebilme hakkına yasalar bakımından sahiptirler. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği ve 17.04.2001 tarih ve 24376 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği de Rehberlik Araştırma Merkezlerine down sendromlu/zihinsel engelli öğrencinin özel eğitim okuluna veya kaynaştırmaya yerleştirme, izleme ve değerlendirme yükümlülüğünü getirmiştir. Kaynaştırma ortamındaki özel eğitim gerektiren öğrencilere ve öğretmenlerine destek eğitimin sağlanmasının, öğrenci ve öğretmenlerin yaşadıkları güçlüklerin ortadan kaldırılmasının Rehberlik Araştırma Merkezlerinin ve okulların görev ve sorumlulukları olduğu görülmektedir. Down sendromlu ve zihinsel engelli çocukların eğitimleri ve sosyal hayata uyumları konularında Milli Eğitim Bakanlığı gerekli planlama ve düzenleme çalışmalarını yapmakta olup Başkanlığımızca Milli Eğitim Bakanlığı ve bağlı kuruluşları ile iletişim ve işbirliği devam etmektedir.

10. İş gücü piyasasında yer almak isteyen özürlülerin eğitim düzeyleri genellikle düşüktür. Aynı zamanda büyük bir oranının herhangi bir meslekî bilgi ve becerileri de bulunmamaktadır. Bu durum istihdam da büyük bir engel oluşturmaktadır. Bu engellerin en az düzeye indirilmesi için meslekî eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerinin bir sistem içerisinde yaygınlaştırılması gerekmektedir.
Mevcut durumda söz konusu hizmetler M.E.B. Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Ç.S.G.B.Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce yerine getirilmektedir. Ayrıca 572 sayılı K.H.K. ile Büyükşehir Belediyeleri ile Belediyelere ilgili Kurum ve Kuruluşlarla işbirliği yaparak yetişkin özürlüler için bölgenin iş gücü piyasasına uygun mesleklerde meslek ve beceri kazandırma kursları, iş eğitim merkezleri ve yaşam evleri açmak görevi verilmiştir.

fonu özürlülerin meslek, eğitim ve mesleki rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanabilmeleri için yasal yükümlülüklerini yerine getirmeyen işverenlerden ceza olarak kesilen paraların, çıkarılan bir yönetmelikle bu amaca yönelik olarak kullanılmasına başlanılmıştır.
Özürlü bireylerin iş gücü piyasasına uygun meslek edinmelerinin sağlanması, mesleki rehabilitasyon merkezlerinin yaygınlaştırılmaları, etkinliklerinin artırılması amacıyla Özürlüler Yasa Tasarısında da ilgili hükümler yer almaktadır.

11. Özür grupları içerisinde istihdamı en zor olanların başında zihinsel özürlüler gelmektedir. Bu nedenle bu gruba mensup özürlülerin istihdamına ilişkin gerek Anayasa gereğince Kanun, Tüzük, Yönetmelik, Genelge ve Tebliğlerle çeşitli hukuki düzenlemeler yapılmıştır.
Özürlü istihdamı ülkemizde büyük ölçüde kota sistemine dayanmaktadır. Buna ilişkin hükümlerin yer aldığı temel yasalar ise 4857 sayılı İş Kanunu ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunudur.
4857 sayılı İş Kanunu'nun 30.maddesi gereğince işverenler 50 ve daha fazla işçi çalıştırdıkları işyerlerinde her yılın ocak ayı başından itibaren yürürlüğe girecek şekilde Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranlarda özürlü (zihinsel özürlüler dahil) ve eski hükümlü ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun Ek-1. maddesinin (B) fıkrası uyarınca istihdamı zorunlu olan terör mağduru işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin toplamı %6'dır. Ancak özürlüler için belirlenecek oran, toplam oranın yarısından az olamaz.
Bu kanunun 30 uncu maddesindeki hükümlere aykırı olarak özürlü ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her özürlü ve eski hükümlü ve çalıştırmadığı her ay için 750 milyon lira para cezası verilir. Kamu kuruluşları da bu para cezasından hiçbir şekilde muaf tutulamaz.
Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranların üstünde özürlü ve eski hükümlü çalıştıran işverenlere kontenjan fazlası işçiler için özürlü **(zihinsel özürlüler dahil)** ve eski hükümlü çalıştıran veya çalışma gücünü %80'den fazla kaybetmiş özürlüyü çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir özürlü için 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre ödemeleri gereken işveren sigorta prim hisselerinin %50'sini kendisi, %50'sini Hazine öder.
Yasada belirtilen oranda özürlü çalıştırmayan işverenlerden tahsil edilen para cezaları özürlülerin mesleki eğitimi, meslekî rehabilitasyonu ve kendi işini kurma ve bu gibi projelerde kullanılmaktadır. Bu konuda 4857 sayılı İş Yasasının 30.maddesi gereği para cezalarının nasıl kullanılacağı ile ilgili " Komisyonun Kuruluşu ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 26 Eylül 2003 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
Bu Yönetmelikle istihdam edilemeyen zihinsel özürlülerin kendi işlerini kurmalarına yardımcı olunması hedeflenmiştir.
Kamu kurum ve kuruluşları 11.09.1999 tarih ve 23813 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İşçi Olarak İstihdam Edilecek Özürlülere Uygulanacak Sınav Yönetmeliği" ve 14.04.2000 tarih ve 24020 sayılı, 30.05.2000 tarih ve 24064 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmelik Değişiklikleri kapsamında belirlenen esaslar doğrultusunda özürlü işçileri ÖSYM tarafından yapılan merkezi sınavla işe almaktadırlar.
Okur yazar, İlkokul mezunu ve zihinsel veya ruhsal özürlü olanlar merkezi sınava tabi tutulmayarak zihinsel özürlülerin istihdamlarının kolaylaştırılması hedeflenmiştir.

7/2065

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında özürlü memur istihdam edilmesi ile ilgili hükümler ise bu Kanunun 53 ncü maddesinde yer almaktadır. Bu madde "sakatların devlet memurluğuna alınma şartları ile hangi işlerde çalıştırılacakları Milliye Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiş ve 12.05.1983 tarih ve 83/6526 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Yönetmelik çıkarılmıştır.

Kurum ve kuruluşlar bu kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında özürlü çalıştırmak zorundadır. %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (taşra teşkilatı dahil) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.

Yine bu yönetmelik hükümlerinde kurumlar tarafından sınav duyurusuna ilişkin talepte bulunurken işin özelliği gerektirmediği sürece sakatlık grupları arasında bir ayrım yapılamayacağı gibi sakatlık oranına da bir üst sınır getirilemeyeceği vurgulanarak zihinsel özürlülerinde bu imkandan yararlanmaları amaçlanmıştır.

7/2065

SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN DOWN SENDROMLU VE ZİHİNSEL ENGELLİLERE YÖNELİK HİZMETLERİ

Down sendromlu ve zihinsel engelli çocukların sorunlarının çözümüne ilişkin soru önergesinde;

1-Down sendromlu çocukların erken zamanda tespitinin yapılarak, fizyoterapi ve bireysel eğitimin en erken başlangıç zamanının tespit edilmesi için çalışmanız var mıdır ? Bu konuyla ilgili olarak neler planlıyorsunuz?

2-Down sendromlu çocuların periyodik olarak sağlık kurulu raporlarının yenilenmesi ve bu kişilerin ailelerinin mağdur edilmemesi için neler yapmayı planlıyorsunuz ?

3-Down sendromlu kişilere engelli kimlik kartı çıkartılması için neler yapmayı planlıyorsunuz ?

4-Down sendromlu bireylerin en çok yaşadıkları ; göz hastalıkları , ortopedik problemler, işitme (KBB) sorunları , troid testleri ve gerektiği durumlarda yapılması istenecek çeşitli tetkiklerinin kolaylıkla yapılmasının sağlanması için neler yapmayı planlıyorsunuz ?

5-Down sendromlu çocukların askerlikten muaf tutulması için neler yapmayı planlıyorsunuz ?

Sorularına ilişkin Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün bir çalışması olmayıp, Özürlüler İdaresi Başkanlığı ile bu yönde çalışmaların sürdürülmesi hedeflenmektedir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu , bakım ve rehabilitasyon hizmetleriyle özürlü bireylerin her alanda , yeteneklerinin en üst seviyeye erişimlerini sağlayarak ,topluma uyumlarını amaçlamaktadır.Özürlü bireyin hakları açısından devletin; rehabilitasyon ve eğitim hizmeti sunmak ,üretime katılımlarını sağlamak ,koruma ve bakım ihtiyaçlarını karşılamak yükümlülüğü bulunmaktadır.

Kurumumuz , özürlülüğü mümkün olduğunca önlemeyi , rehabilitasyonu güçlü ve etkin hale getirmeyi ve özürlülerin normal yaşama ve ekonomik gelişmeye tam olarak katılımlarını sağlamayı hedeflemektedir.Çalışmalarımızın ana amaçlarından birisi özürlülerinde toplumun sunduğu olanakların tümüne diğer insanlar gibi ulaşması ve ortaya çıkan gelişmelerden eşit bir biçimde yararlanmasının sağlanmasıdır.Kurum olarak özürlülerimizi özür gurubu açısından ayırt etmeden, bütüncül bir yaklaşımla genel bir politika izlenmektedir.

Aralık 2003 tarihi itibariyle Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından koruma altına alınmış özürlülerin bakım ve rehabilitasyonuna yönelik hizmet veren gündüzlü yatılı ve dönemler halinde olmak üzere 60 bakım ve rehabilitasyon merkezinde gündüzlü 2.768 , yatılı 2.225 olmak üzere toplam 4993 özürlüye hizmet verilmektedir.

7/2065

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundan izin alınarak özel ve tüzel kişiler tarafından açılan özel ve tüzel rehabilitasyon merkezlerinde 2003 yılı Aralık ayı sonu itibariyle 28.794 özürlüye ulaşılmaktadır.

Aileler Özürlü bireyleri her alanda desteklemesine rağmen kendilerinin yokluğunda yada bakamayacak duruma geldiklerinde özürlüsü hakkında endişe duymaktadırlar.

Kurum bakımı için başvuruda bulunan özürlü birey ve ailelerin sosyal incelemeleri yapılıp öncelikleri belirlenerek kayıtlarımıza alınmaktadır.Aile bireylerinin kaybı , ebeveynlerin özürlü oluşları, ailede birden fazla özürlü bulunması ,ailenin içinde bulunduğu sosyal ekonomik zorluklar , özürlünün yaşı ve etkileniş düzeyi göz önüne alınarak özürlülerin öncelik durumu belirlenmektedir.Aile durumları kriter alınarak 5 öncelik durumu saptanmıştır.Buna göre;

1.Durum :Anne ve /veya babası ölmüş özürlü bireyler ,

2.Durum :Anne ve /veya babası özürlü olan özürlü bireyler,

3.Durum :Anne ve babası sağ olup anne ve /veya babası tarafından terk edilen özürlü bireyler,

4.Durum :Anne ve babası boşanmış veya ayrı yaşayan özürlü bireyler (evlilik dışı doğan özürlüler bu durumda değerlendirilmektedir.)

5.Durum :Anne ve babası sağ olup, anne ve babası ile birlikte yaşayan özürlü bireyler ,

Yukarıda belirtilen bireylere yönelik özellikle 1,2,3 öncelik durumunda yer alan özürlü bireylerin açılan kurum bakımına alınması hedeflenmiştir.

Bakım ve rehabilitasyon merkezlerimizde muhtaç özürlünün öz bakımının ve kendi kendine yeterli hale gelmesinin sağlanması öncelikli hedefimizdir.Kurumumuz bünyesinde faaliyetlerini sürdüren bu merkezlerde diğer çalışmaların yanı sıra mesleki rehabilitasyona yönelik çalışmalar oluşturulan iş atölyelerinde yürütülmektedir.

Genel Müdürlüğümüzün özürlü bireylerin daha verimli olmasında kendine uygun bir iş bulmasında önemli bir etken olan mesleki rehabilitasyon hizmetleriyle amaçladıkları şunlardır.

a-Özürlünün çalışma kapasitesini ortaya çıkarmak ve artırmak.

b-Özürlünün sakatlıkları değil , çalışma kapasitesi ve özellikleri üzerinde durmak.

c-Onlara çeşitli alanlarda çalışma fırsatları yaratmak.

d-Özürlü çalışmalarına ilişkin kamuoyu oluşturmak.

e-Çalışma yaşamının içine katılanları işe alıştırmak ve onları iş yasasının zorluklarına karşı korumak.

Yatılı ve gündüzlü hizmet veren bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde özellikle yetişkin özürlülerin mesleki rehabilitasyonu amacıyla iş atölyeleri oluşturulmuştur.İş atölyelerinde ahşap işletmeciliği , oyuncak imalatı , galoş yapımı,santral operatörlüğü , çiçekçilik , makrome, mum imalatı , kumaş boyama vb. iş kollarında çalışmalar yapılmaktadır.

7/2065

Yine bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde down sendromlular spor, müzik, sanat alanlarında aktif ve üretici bireyler olarak katılabilmektedirler.Ankara Kızılay Merkezinde hizmete açılan "Cafe Down" bünyesinde 2'si down sendromlu olmak üzere 13 zihinsel engelli ve bir ortopedik engelli bireyimiz istihdam edilmiştir.Halka açık olan ve merkezi bir yerde bulunan bu cafe aracılığıyla özürlülerin mesleki rehabilitasyonu ve sosyal hayata uyum çalışmaları birlikte sağlanmaktadır.

Bugüne kadar rehabilitasyon merkezlerinden yararlanan özürlülerin , temal yaşam becerilerini kazanmalarına ve psiko – sosyal gelişimlerine yönelik çalışmaların başarıyla tamamlanması sonucunda topluma kaynaştırma ve üretime kazandırılması yönünde önemli adımlar atılmıştır.Yatılı Merkezlerimizin hemen hepsinde mesleki ve tarımsal rehabilitasyon çalışmaları yapılmakta olup, bağımsız yaşam üniteleri kurulmuştur.

Genel Müdürlüğümüze bağlı olarak hizmet vermekte olan Huzurevleri; 60 yaş ve üzerindeki sosyal ve /veya ekonomik yönden yoksunluk içinde olup, korunmaya bakıma yardıma muhtaç yaşlı kişileri huzurlu bir ortamda korumak , bakmak ve kişilerin sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan yatılı sosyal hizmet kuruluşunu,

Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri ; yaşlı kişilerin yaşamlarını sağlık , huzur ve güven içinde sürdürmeleri amacıyla kendi kendilerini idare edebilecek şekilde rehabilitasyonlarının sağlandığı , tedavisi mümkün olmayanların ise sürekli olarak özel bakım altına alındığı yatılı sosyal hizmet kuruluşun ifade etmektedir.

Merkezlere bedensel ve zihinsel gerilemeleri nedeniyle sürekli olarak özel ilgi , desteğe , korunmaya ve rehabilitasyona gereksinim duyan kişiler kabul edilmekte olup bu kapsam içerisinde bulunduğu düşünülen Down Sendromlu yaşlı kimselerin kabulü H-HYBRM Yönetmeliği gereği sağlanabilecektir.